

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nicolai Mazzotta theologia moralis

omnem rem moralem absolutissime complectens

Mazzotta, Nicolò

Augustae Vindelicorum & Cracoviae, 1756

Quæstio I. De Necessitate, & Præcepto Pœnitentiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41004

peccata &c. Trid. sess. 14. de Pœnit. c. 1. & cum D. Th. definitur, *Sacramentum Reconciliationis post lapsum, in actibus Pœnitentis, & absolutione Sacerdotis consistens.* Itaque ejus materia remota sunt peccata, materia proxima sunt actus Pœnitentis: forma vero Sacerdotalis est Absolutio: Doctores omnes ex Flor. & Trid. cit. Equidem omisissis, quæ ad Scholasticos pertinent, Tractatum moralem in duas disputationes divido: I. Erit de iis, quæ pertinent ad Pœnitentem: II. De iis, quæ pertinent ad Ministrum Sacramenti Pœnitentiæ.

DISPUTATIO I.

De iis, quæ pertinent ad Pœnitentem.

QUINQUE ad Pœnitentem pertinent: I. Necessitas, & Præceptum Pœnitentiæ: II. Examen Conscientiæ: III. Cordis Contritio: IV. Oris Confessio: V. Operis Satisfactio: quæ omnia quinque quæstionibus absolvam.

QUÆSTIO I.

De Necessitate, & Præcepto Pœnitentiæ.

TRID. loc. cit. loquendo de Pœnitentia in genere ait, *Fuit quidem Pœnitentia universis hominibus, qui se mortali aliquo inquinassent, quovis tempore ad gratiam, & justitiam assequendam necessaria, illis etiam, qui baptismi Sacramento ablui petivissent.* Si fuit necessaria, fuit etiam præcepta, cum quisque teneatur adhibere medium sibi necessarium ad salutem. Hinc videndum, quæ sit hæc necessitas, quod præceptum, quando, & quos obliget?

CAPUT I.

Quæ sit necessitas Pœnitentiæ?

SUPPONO, ex dictis etiam alibi, aliqua dici tantum necessaria necessitate præcepti, quo scilicet præciso
non

non essent necessaria ad salutem, ut est auditio Missæ die Festo, restitutio, &c. Aliqua vero dici necessaria etiam necessitate mediæ, ita ut sine illis, utut invincibiliter omissis, non obtineatur salus: & hæc, alia dici sic necessaria in re, ita ut in seipsis, & non aliter, haberi debeant; qualis est Fides, Gratia Sanctificans, &c. Alia vero dici sic necessaria vel in re, vel in voto, ita ut, si in se ipsis haberi nequeant, debeant optari saltem implicite, & simul quæri per aliquid aliud, quod suppleat eorum defectum, qualis est baptismus, qui, si in seipso haberi non possit, debet saltem implicite desiderari, non quomodocunque, sed per actum amoris Dei, vel contritionis, vel martyrii, quæ suppleant ejus defectum. His suppositis

Dico primo: Ob peccatum originale, si solum sit, non est necessaria pœnitentia, neque ut Virtus est, neque ut Sacramentum: Doctores communissime. Ratio est, quia, cum originale non fuerit nobis physice voluntarium, non est opus physice à nobis retractari, sed sufficit, ut quisque sua voluntate, vel aliena, quando sua non potest, submittat se remedio, quod Deus instituit ad illud delendum; nempe circumcisioni in lege veteri, baptismo in nova. Hinc ab Alex. VIII. damnatur in Jansenist. hæc Prop. 19. *Homo debet agere tota vita pœnitentiam pro peccato originali.* At, si originale in adulto nondum baptizato conjunctum sit cum aliquo mortali personali, non remittitur sine aliqua de hoc pœnitentia prævia ad baptismum, ex Trident. citat. Quapropter hæc erit ei necessaria necessitate mediæ, vel in voto; ita ut vel eliciat actum saltem attritionis in Baptismo fluminis, vel actum contritionis, aut charitatis in baptismo fluminis; vel subeat martyrium in baptismo sanguinis: Doctores communiter.

Dico secundo: Ob peccata venialia, si sola sint, etsi utilis, & consulenda sit pœnitentia, tamen non est simpliciter necessaria in hac vita, neque ut virtus, neque ut Sacramentum: Doctores communiter ex Tridentin. *sess. 14. c. 5.* Ratio est, quia venialia per se non pugnant cum gratia, & sufficit ea retractari, eisque satisfieri post mortem. Præterea ad remissionem venialis (si non sit conjunctum cum mortali) satis est quivis actus alterius virtutis supernaturalis, dummodo habeat oppositionem aliquam saltem virtuales cum illo, puta

R 2

per

per actum eleemosynæ remittitur actus avaritiæ venialis, &c. Suar. & alii contra Vasq. & alios: item factis sunt Sacramentalia, ut asperio aquæ benedictæ, benedictio Episcopalis, &c.; quatenus per ea rite suscepta movetur Deus ad excitandos in nobis actus sufficientes ad talem remissionem; Bonac. & alii. Si autem retractentur à justo omnia venialia per actum virtutis pœnitentiæ, remittuntur quidem extra Sacramentum, sed non omnia; quia secus nunquam in Justo remitterentur vi Sacramenti, quod requirit dolorem eorum, quæ per ipsum remittuntur, ut not. Platel. & alii contra Suar. & alios.

Dico tertio: Ob peccatum mortale personale est curæ peccatori simpliciter necessaria necessitate mediæ pœnitentiæ vel in re, vel in voto: Doctores communissime cum D. Th., ita ut Averf. Platel. & alii dicant, esse de fide, ex Trid. cit. c. 1. Ratio est, quia Homo est agens liberum, & per mortale personale se libere avertit à Deo, ergo congruum fuit, ut se iterum per motum suæ liberæ voluntatis ad Deum convertat, atque aptissimus motus se convertendi ad Deum erat actus pœnitentiæ, seu dolor, & detestatio peccati: ergo congruum fuit, ut hæc foret tali peccatori necessaria necessitate mediæ ad salutem. sive in re, sive in voto, quando per ignorantiam, aut impotentiam haberi ea in re non possit. Itaque peccatori, si non sit baptizatus, necessaria est pœnitentiæ ut virtus est, sive in re, sive in voto, juxta dicta concl. 1. At, si sit baptizatus, est jure positivo necessaria etiam ut Sacramentum est, ex Trident. *sess.* 14. *can.* 6. & 7. ita ut absolvi debeat Sacramentaliter, vel si non potest, optet tamen saltem implicite ita absolvi; aliter non salvabitur: hoc autem votum confessionis non est qualecunque desiderium illius, sed præcise includi debet in aliquo ex tribus actibus mox explicandis, in quibus virtualiter habetur Sacramentum Pœnitentiæ.

Habetur primo in actu contritionis perfectæ, qui proinde justificat etiam extra Sacramentum, ex Trid. *sess.* 14. c. 4. cum procedat ex amore Dei perfectæ, & sit votum saltem implicitum servandi omnia præcepta graviter obligantia, inter quæ est præceptum divinum constandi mortalia post baptismum commissa, ideoque est Sacramentum Pœnitentiæ in voto.

Habe-

Habetur secundo in actu charitatis perfectæ, quo diligitur Deus super omnia simpliciter, quique etiam justificat extra Sacramentum, ex Proverb. 8, *Ego diligentes me diligo*, & 1. Petr. 4. *Charitas operit multitudinem peccatorum*: & sane, si tota vis contritionis ad delendum peccatum sita est in ratione charitatis, ut bene ponderat Lug. d. 5. n. 95. & charitas etiam per se ipsam est votum saltem implicitum servandi omnia præcepta, adeoque etiam confessionis, sequitur, ut etiam sufficiat ad justificationem peccatoris: saltem obliti peccati sui; si enim recorderetur, D. Th. Bell. Suar. Con. & alii putant; eam non sufficere sine formali, & actuali dolore; quamvis etiam sufficere probabiliter dicant Tann. Arriag. Lug. Averf. & alii, cum implicite includat votum suscipiendi suo tempore Sacramentum Pœnitentiæ, adeoque eliciendi tunc dolorem formalem.

Habetur tertio in Martyrio, quod remittit omnem culpam, & pœnam: Doctores communiter ex cap. *Cum Marthæ, de Celebr. Missæ*, ubi dicitur, *Injuriam facit Martyri, qui orat pro Martyre*. Putant tamen D. Th. D. Bon. Nav. Alenf. Scot. Dur. Vasq. Laym. & alii, id non habere ex se, sed ex actu charitatis adjuncto; ita ut, si peccator bona fide, & invincibiliter talem actum omitteret in martyrio, non justificaretur per illud; quia 1. Corinth. dicitur, *Si tradidero Corpus meum, ita ut ardeam; charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest*. Sed probabiliter etiam contradicunt Cajet. Sot. Val. Bell. Suar. Con. Bon. & alii; quia Matth. 10. Marc. 8. Luc. 9. Joan. 12. expresse promittitur salus æterna hoc ipso, quod quis vitam suam ponet propter Christum; quod certe facit, qui mortem sustinet præcise pro defensione fidei, vel alterius virtutis christianæ, nisi tunc non cogitet de eliciendo actu charitatis perfectæ; ergo ex privilegio Christi per se habet martyrium, ut justificet; estque præterea Sacramentum in voto, cum voluntas subeundi martyrium pro lege Christi sit saltem implicite votum servandi omnia ejus præcepta, adeoque etiam suscipiendi Sacramentum, si possit. Illud autem Apostoli intelligitur, non pure negative, sed contrarie, hoc est, *Si propria sponte, vel ex pravo fine, vel non ex aliqua virtute tradidero, &c.* ut notat Averf.

Objicies: Ex dictis sequitur, observantiam omnium præceptorum esse etiam peccatori necessariam necessitate

medii, vel in re, vel in voto, quod etiam includitur in actu contritionis, charitatis, & martyrii, & consequenter nihil erit necessarium necessitate tantum præcepti.

Respondeo, Nego sequelam; ideo enim Sacramentum Pœnitentiæ est peccatori necessarium necessitate mediæ vel in re, vel in voto, quia ipsum est, quod talem peccatorem principaliter justificat, vel formaliter in seipso positum, vel virtualiter in ejus voto inclusum in contritione, charitate, martyrio, quæ proinde ab ipso habent, ut loco ipsiusificent. At aliorum præceptorum observantia non justificat peccatorem, ut patet, & consequenter nec ejus votum, nisi in quantum est etiam votum confessionis. Itaque votum servandi omnia præcepta est quidem peccatori necessarium necessitate mediæ; at observantia ipsa præceptorum est tantum necessaria necessitate præcepti. 3

CAPUT II.

Quod sit Præceptum Pœnitentiæ.

Dico primo: Nullum est præceptum per se obligans ad statim pœnitentem post mortale personale. Ita probabilius, & communius Doctores post D. Thom. Suar. Vasq. & alios plurimos contra Cajet. D. Anton. Innoc. IV. Sylvest. Abul. Carden. & alios, quos sequuntur, Rigoristæ. Ratio est, quia præceptum statim pœnitendi non est positivum, cum nullibi sit clare expressum; & cum plurimi illud ignorent, non est sufficienter intimatum; hinc nemo se accusat, quod non statim pœnituit, nec Confessarii de hoc interrogant. Neque hoc est præceptum naturale; nam, ut aliquid censeatur esse de lege naturæ: debet ejus obligatio afferre majus bonum toti generi humano, quam affert negatio talis obligationis; atqui obligatio statim pœnitendi hoc non affert; imo, cum difficillimum sit statim detestari, quod antea placuit, exponerentur passim homines continuis periculis peccatorum, amittendo pœnitentiam sic præceptam: ergo, &c. Perez, & alii. Adde tamen cum communi contra Vasq. quod, licet non sit obligatio statim pœnitendi, per se tamen obligatur peccator non diu differre pœnitentiam: Primo, quia Eccl. 4. dicitur, *Ne tardes converti ad Dominum, & ne differas de die in diem: subito enim veniet ira illius,*

illius, &c. per quæ verba indicatur præceptum præveniendi articulum mortis: Secundo, quia per se, & intrinsece malum est exponere se periculo probabili damnationis, quale est pœnitentia dilata ad articulum mortis, cum communiter animus est perturbatus ex plurimis causis: ergo est per se obligatio non diu differendi pœnitentiam: Tertio, quia omnis homo etiam justus tenetur per decursum vitæ, & quidem sæpius, quam singulis quinquenniis elicere actum charitatis Dei, ut constat ex alibi cit. Prop. 6. damnata ab Inn. XI. sed hoc præceptum est naturale, juxta omnes, ergo multo magis tenetur peccator ad talem actum, adeoque ad pœnitentiam saltem virtuales; imo addit Averf. ob majorem necessitatem, & periculum, quod affert peccatum commissum, merito brevius tempus constitui, pro obligatione pœnitentiæ, relinquendum tamen arbitrio prudentium pro diverso statu personarum, & circumstantiarum.

Objicies primo contra conclusionem; Qui non statim dolet de peccato commisso, exponit se iterum periculo peccandi, cum sit hostis Dei merito subtrahentis auxilia, ergo non statim pœnitendi peccat; ut videntur inferre PP. ex parabola decem Virginum, in qua Christus præcipit *Vigilare*, hoc est à peccato statim surgere: Secundo, Qui videt proximum peccasse, tenetur quamprimum eum potest corrigere, &, qui esset causa, ut ille permaneret in peccato, peccaret, ergo à fortiori, qui libere permanet in suo peccato: Tertio, Qui contraxit grave malum corporis, tenetur illud quam primum curare: ergo à fortiori, qui contraxit malum animæ.

Respondeo ad primum. nego antec., loquendo de periculo proximo, cum Deus non soleat peccatorem statim deferere, sed si nimis diu differat pœnitentiam, vel perseveret in actu malæ voluntatis peccandi, quo sensu loquuntur PP. cit. Ad secundum, nego paritatem: ideo teneris quamprimum potes corrigere proximum, quia non est in tua potestate nova opportunitas; at semper potes teipsum corrigere: si autem esses causa, ut ille perseveret in peccato, utique peccares, quia positive influeres, & quoad tuam pœnitentiam mere omiffive te habes, eo quod non teuearis tunc pœnitere. Ad tertium, ait D. Thom. in 4. d. 17. q. 3. a. 1. q. 4. ad 2. non esse de necessitate salutis corporalis, quod infirmus statim quæ-

rat Medicum, nisi. quando necessitas curationis urget: similiter de morbo spirituali.

Objicies secundo: Peccatum habet rationem injurie realis, cum auferat Deo debitum obsequium; sed pro injuria reali debetur restitutio, quamprimum potes: ergo, &c. Secundo, Si rebellis diceret Regi: *Nolo nunc pœnitere*, censeretur contemnere Regem: ergo similiter peccator, qui non statim reconciliatur Deo. Tertio, Qui peccavit contra Fidem, tenetur statim elicere actum Fidei: ergo & qui peccavit contra aliam virtutem. Quarto, Ex D. Th. non licet manere in peccato vel ad modicum tempus.

Respondeo: Ad primum, omissa majore, de qua aliqui dubitant, nego consequentiam. In tantum injuria realis facta homini inducit obligationem statim restituendi, in quantum dilatio pergit in effectu ei nocere; at Deo nulla injuria in effectu nocet, cum non sit in se capax; & ideo non tenetur peccator statim Dei reficere injuriam, neque quoties in ejus memoriam venerit, contra Valent. Ad secundum, nego paritatem. Homines non vident cor, & ideo ex illo dicto præsumunt sui contemptum; at Deus intuens cor cognoscit peccatorem non statim pœnitentem quasi dicere, *Non doleo nunc, quia Deus non præcipit nunc: pœnitentiam agam suo tempore*: in quo nullus est contemptus. Ad tertium, nego etiam paritatem. Ideo tenetur prior statim ad actum Fidei, quia status infidelitatis cognitus est actuale peccatum: non sic vero status peccatoris. Ad quartum, D. Thom. loquitur de actuali voluntate non resistendi tentationi, quæ voluntas est actuale peccatum.

Dico secundo: Datur præceptum Divinum positivum subjiciendi Sacramento pœnitentiæ omnia, & singula mortalia commissa post baptismum: Ita definitum est à Trid. *sess. 14. can. 6. & 7.* ubi dicitur, esse *Ab institutione, & mandato Christi*. Hoc præceptum infertur etiam ab eo Trid. *c. 7.* ex Verbis Christi, Joan. 20. *Quorum remisistis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt*: Si enim Sacerdotibus data est hæc potestas, quæ dicitur *Clavium*, datum est etiam præceptum Fidelibus subjiciendi his clavibus mortalia, ut remittantur, vel retineantur, & ut eo rubore deterreantur ab illis committendis, & ut pro commissis recipiant congruas medicinas, facilemque remissionem; cum contritio perfecta sit valde difficilis, & plerumque putata,
Hinc

Hinc neque eximitur ab hoc præcepto peccator perfecte contritus, ut putarunt D. Bonav. & Rich. à S. Viçt. qui scripserunt ante Trid.

Objicies : Mortalia remissa sunt per contritionem perfectam : ergo Sacerdos non amplius habet potestatem ea remittendi ; item nec retinendi, cum sint jam à Deo remissa : ergo nec peccator habet tunc obligationem ex præcepto Divino ea confitendi.

Respondeo, Nego utramque consequentiam. Mortalia remittuntur per contritionem, quatenus ipsa est votum confessionis faciendæ ; quapropter potestas ligandi in Sacerdote consistit in hoc, quod peccator, etiamsi contritus, debeat aliquando se illi sistere, ut à tali obligatione solvatur, & pœnitentiam recipiat pro nova remissione Sacramentali : hinc ex potestate Sacerdotis inferitur obligatio in contrito ; nam, nisi ea imposita esset obligatio procurandi absolutionem Sacramentalem, nullo modo posset Sacerdos peccatores ligare ; cum non posset impedire, quominus per contritionem, sine voto confitendi, liberentur à peccatis. Idem est de potestate remittendi talem obligationem, & iterum peccata jam remissa ; quatenus per absolutionem Sacerdotalem, confert gratiam, quæ de se esset remissiva ; si inveniret peccatum nondum remissum.

Quoad venialia, Per se loquendo, nullum est præceptum Divinum obligans ad eorum confessionem, ex Trid. *sess. 14. c. 5.* ; & probabilius neque Ecclesiasticum juxta dicenda cap. 3. Posset tamen Ecclesia id præcipere ; cum confessio venialium sit actus externus virtutis valde utilis ; & non adeo difficilis : D. Thom. Lug. Dicast. & alii contra Palud. Sot. Suarez, & alios ; imo probabilius est, Fundatores Religionum quandoque præcepisse confessionem venialium, saltem sub veniali, ut limitat Ayerf. Neque ex dictis inferitur, quod venialia fierent materia necessaria confessionis ; nam sola confessio fieret materia necessaria præcepta, & liberum maneret confiteri quæcunque peccata, vel quodcunque veniale. Dixi *Per se loquendo* : nam aliquando per accidens præcipitur confessio venialium : ut si habens veniale, cui adnexa sit excommunicatio minor, suscipere debeas aliquod Sacramentum, teneris sub disjunctione vel illud confiteri Sacramentaliter, vel extra sacramentaliter absolvi à censura ; item, si sit celebrandum, vel necessario communicandum,

& habeas mortale reservatum, nec adfit, nisi simplex Confessarius, teneris huic confiteri aliquod veniale: idemque est, si in tali casu suscipiendum, vel ministrandum sit aliud Sacramentum, & dubites, an sis contritus: Gob. r. 6. n. 250.

Quoad mortalia commissa ante baptismum, nullum est præceptum ea confitendi post baptismum, cum non sint materia Sacramenti Pœnitentiæ, quod institutum est pro lapsis post baptismum. Dubium est de peccato fictionis, hoc est, si adultus, dum baptizatur, nolit habere dolorem de mortalibus antea commissis, vel cum prava aliqua voluntate suscipiat baptismum? Probabilius videtur, hoc peccatum cadere iub præceptum confitendi; nam quamvis hæc prava voluntatis dispositio præcedat baptismum, neque adeo qua talis sit materia Sacramenti Pœnitentiæ; tamen mala baptismi susceptio, per quam illa voluntas exterius consummatur, est aliquo pacto post baptismum: prius enim intelligitur baptismus constitutus, & deinde prave susceptus; Tamb. *de Sacr.*

Dico tertio: Præceptum confitendi mortalia, quamvis a Christo non sit determinatum quoad tempus, sed relictum, ut determinaretur ab Ecclesia, tamen per se obligat in articulo, vel periculo mortis; Doctores communiter cum D. Th. Ratio est, quia aliter talis peccator exponeret se periculo non amplius satisfaciendi huic præcepto; ergo, etiamsi tunc eliciat actum contritionis, adhuc peccaret mortaliter, si potens non confiteatur in articulo, vel periculo mortis, puta imminente prælio, insidiis hostium, partu periculoso, periculoso itinere, aut longa navigatione: idem dic de bannitis, & habentibus inimicitias capitales: Si vero hi nequeant tunc confiteri, elicere debent actum contritionis perfectæ cum voto saltem implicito confessionis faciendæ, si poterunt. Item Suar. Val. Sanch. & alii communius contra Henr. Val. Layman. Sal. Lug. & alios docent, quod omnes teneantur in articulo, vel periculo mortis elicere actum contritionis perfectæ, sive intra, sive extra Sacramentum, quia recta ratio postulat, ut tunc adhibeatur medium tutius ad salutem, qualis est contritio, cum nemo sciat, suum mortale, seu personale, seu originale esse remissum, sive ex defectu sui, sive Confessarii, sive Baptizantis, &c. & pro supplendis omnibus defectibus, etiam baptismi, valet certe contritio. Extra periculum mortis D. Th. Scot. & alii dicunt.

dicunt, præceptum divinum non obligare per se. Communius affirmant alii cum Vasq., tum quia hoc Sacramentum est etiam institutum ad curandos animi morbos, & ad præservandum; tum maxime quia Trident. *sess. 14. c. 5.* Neque enim per Later. Conc. Ecclesia statuit, ut Christi fideles confiterentur, quod jure divino necessarium. Et institutum esse intellexerat, sed ut præceptum Confessionis saltem semel in anno ab omnibus, & singulis, cum ad annos discretionis pervenissent, impleretur; si ergo id statuit ex præcepto divino, hoc non est tantum de articulo mortis.

Quæres hic, Quodnam sit præceptum datum Medicis pro confessione Infirmi?

Respondeo, ex Bull. Pii V. *Super gregem* ann. 1566. præcipi: *Ne Medicus incipiat curare infirmum, nisi eum moneat de Confessione facienda; neque ultra tres dies eum invisat, nisi scripto Confessarii resciat, eum esse confessum, Et ut Medici, antequam Doctoratus gradum assumant, jurent, se hoc præceptum observaturos, Et ne Ordinarii illos admittant in suis Diœcesibus, nisi constiterit de hoc juramento.* Hactenus ex Bull. Notant tamen Doctores cum Suarez, Sanchez, & aliis, hanc Bullam in multis temperatam jam esse à ipsa consuetudine, quæ est optima legum interpret: & Primo, ut intelligatur de morbis periculosis: Tertio, Sufficit testimonium domesticorum, vel ipsius infirmi de confessione facta, modo sint fide digni: Quarto, Si infirmus nolit obstinate confiteri, non est deserendus à Medico, si hoc deserente grave periculum illi immineat; Bulla siquidem jubet, ægrotum desereri, quando desertionis timore speratur, quod resipiscat; secus vero, si omnino destituitur; sic nec deseritur Turca ægrotus, qui obstinate nolit baptizari: Quinto, Juramentum datum à Medicis intelligendum, juxta jam dicta, ex usu recepto.

Denique præceptum confessionis mortalium per accidens obligat aliquando etiam in vita: puta si sit quis in periculo relabendi, nisi muniatur hoc Sacramento: Lug. d. 5. f. 4. si requiritur confessio tanquam conditio ad dispensationem voti, aut impedimenti: Croix num. 2022. si sit communicandum, vel celebrandum: ex Trident. *sess. 15. c. 7. & can. 11.*

CA-

Quod sit Præceptum Confessionis annuæ?

CONCIL. Later. sub Innoc. III, & ex eo c. *Omnis utriusque sexus, de Pœnit. & Remis.* ita præcipit: *Omnis utriusque sexus, postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua peccata semel in anno confiteatur proprio Sacerdoti, alioquin & vivens ab ingressu Ecclesie arceatur, & mortuus careat sepultura.* Idipsum confirmans Trident. subdit, *Næque per Later. Concil. Ecclesia statuit, ut Christi fideles confiteantur, quod jure divino necessarium, & constitutum esse intellexerat, sed ut præceptum confessionis saltem semel in anno impleretur.* Ex quibus Doctores communissime inferunt contra Gabr. Sylv. Gran. Palud. Fagun. & alios, præceptum confessionis annuæ non esse mere ecclesiasticum, sed etiam divinum: quatenus Christus præcipit confessionem: determinationem autem quoad tempus reliquit Ecclesie, quæ determinavit tempus annum, qua determinatione posita, tanquam conditione, præceptum illud divinum obligat omni anno. His suppositis explicanda sunt verba præcepti.

I. *Omnis utriusque sexus; dummodo sit fidelis, hoc est baptizatus; ad hos enim dirigitur præceptum Trid. cit. Obligat ergo etiam Hæreticos, Apostatas, & Schismaticos, quia & baptizati sunt, & subjacent Ecclesie. Item excommunicati, & personaliter interdicti tenentur petere ante lapsum anni absolutionem à censuris, ut satisfaciant huic præcepto. Item incarcerati, si aliter confiteri non possunt, & negligant liberari ante anni lapsum, peccant contra hoc præceptum: Croix contra Tambur. Item, si prævideas futurum impedimentum pro reliquo anni tempore, debes prævenire; quia præceptum urget ab initio: Suarez, & alii communiter contra Dela Crux apud Dian. p. 3. t. 4. r. 69. Si autem per totum anni tempus sis physice, vel moraliter impotens, non peccas non confitendo: v. g. si non possis habere Confessarium, vel prudenter judices, unicum, quem habere potes, revelaturum confessionem, aut odio te habiturum, aut ignorare tuum idioma; non enim teneris confiteri per interpretem: Sotus, Suarez, Vasq. Bonac. & alii. Item, si non possis adire, vel vocare Confessarium, nisi conficiendo longum, & laboriosum iter;*

iter; quod tamen ex circumstantiis temporis, personarum & similibus judicio prudentis est expendendum: Suarez, Vasq. Tambur. c. 4. §. 5. Addit Con. d. 3. num. 22. quod in his casibus nec tenearis vi hujus præcepti eo anno elicere contritionem, quia hanc nulla lex præcipit determinate hoc anno, sed tantum juxta dicta cap. antecedenti. Neque obstat, quod contritio sit pars confessionis, & juxta axioma, *Qui non potest totum, tenetur ad partem*; nam neque est pars necessaria, cum confessioni sufficiat attritio; & axioma intelligi debet, quando totum constat ex partibus similibus, ita ut ponendo partem salvetur aliquo pacto ejus substantia: sic, qui tenetur ad Horas, si non potest omnes, tenetur ad partem, in qua salvatur ratio horæ: qui tenetur ad jejunium in pane, & aqua, si hoc non potest, tenetur ad jejunium commune, in quo stat ratio jejunii: econtra vero, si totum constat ex partibus omnino diversis: sic, qui vivit Religionem, si non possit servare castitatem, non ideo tenetur ad paupertatem, & obedientiam, quia in his non salvatur substantia status Religiosi; & ita est in casu nostro: Croix ib.

II. *Postquam ad annos discretionis pervenerit.* Improbabile ergo est, quod dicit Sa, pueros ante pubertatem non obligari hoc præcepto. Imo, si malitia suppleat ætatem, & puer ante septennium peccet mortaliter, probabilius obligatur hoc præcepto, quia non refertur ad ætatem, sed ad annos discretionis, hoc est ad plenum usum rationis: Croix n. 2026. contra Pal. Dian. & alios. In dubio autem, an puer habeat usum rationis, obligatur, si jam sit septennis; quia præsumptio stat pro pleno usu rationis: Palud. & alii contra Tambur. & alios; ideoque potest, imo & debet absolvi sub conditione, ut servetur præceptum: Lug. d. 17. num. 22. Cæterum per annos discretionis communiter intelligitur illa ætas, qua quis est potens ad peccandum mortaliter: Gob. num. 268. addens, faciendum discrimen inter pueros, & puellas; & Germanos serius obligari hoc præcepto, quam Italos; sed rusticos à S. Anton. & Sot. obligari solum circa ann. 12. citius vero educatos inter nobiles. Vide dicta in Tract. de Legibus d. 2. q. 3. c. 2.

III. *Omnia sua peccata*, intellige mortalia; quia sicut Christus non tulit præceptum indeterminate quoad tempus, nisi de confitendis mortalibus, ita Ecclesia non-

nisi

nisi de iisdem præceptum ad tale tempus determinavit: Suarez d. 36. f. 2. & alii communiter. Hinc, si quis toto anno habeat tantum venialia, probabilius non obligatur hoc præcepto, ut colligitur ex ipsis verbis; præcipiunt enim confiteri *omnia* peccata: ergo non loquuntur de venialibus, cum non sit præceptum confitendi venialia, & multo minus omnia: Suarez, Vasq. Lugo, Palud. & alii contra D. Bonav. Rich. & alios. Idem à fortiori est de mortalibus ante hunc annum confessis, cum sint materia adhuc magis libera. Cæterum absolute melius est confiteri venialia, ut de his detur directa absolutio, & de mortalibus, si forte adsint occulta, indirecta; cum vix fiat, ut qui toto anno non confitetur, non labatur aliquando graviter, quamvis postea non recordetur. Idem dicendum de eo, qui habet unum mortale, à quo hoc anno confitens excusetur ob periculum gravis damni, &c. quamvis enim non obligetur hoc præcepto, utpote quod est de solis mortalibus: Suarez, Dian. p. 3. t. 4. r. 125. tamen melius est confiteri tantum venialia. At, qui sæpe hoc anno confessus est tantum venialia, sed ultimo die lapsus est in mortale, vel recordetur ejus non confessi, tenetur ultimo die confiteri; quia nondum satisfecit præcepto, cum confessio venialium non fuerit materia præcepti: Vasq. Reginald. Layman. Bonac. Lug. & alii communiter contra Rhod. & alios. Quod si mortale sit reservatum, & tunc solum sit copia Confessarii non habentis reservata, tenetur ei confiteri venialia, quia sic satisfacit præcepto, quantum potest. Contra vero, si mortale anno præcedente commissum, & absolutum indirecte confessus esset hoc anno, jam satisfecit præcepto; quia erat materia necessaria hujus confessionis: Croix n. 2040. Denique, qui intra annum semel confessus est mortale dubium simul cum venialibus non tenetur iterum confiteri, si postea incidat in mortale certum; quia juxta probabilioris sententiam erat obligatio confitendi illud morale dubium: Lugo n. 169. Secus vero, si solum illud confessus est, quia, si non fuit vere peccatum, absolutio fuit nulla, & præceptum est de confessione, quæ sit Sacramentum: Croix, & alii contra Lugo, Dicast. Ariag. & alios. Qui autem post confessionem omnium mortalium incidit eodem anno in novum mortale, quamvis Sot. Suar. & alii dicant, teneri iterum confiteri eo anno: tamen probabilius negant Con. Laymann. & alii.

alii, ita ut Lugo dicat, esse certum, quia tantum præcipitur una confessio omnium tunc memoriæ occurrentium: ideo nec tenetur iterum eo anno, si in confessione mortalium omisit unum ex oblivione: Bonac. & alii communiter; secus, si omisit scienter ex justa causa, qua sic nondum est confessus omnia, quæ occurrebant memoriæ: Arriag. Gorm. & alii.

IV. *Semel in anno.* Hinc annus quinque modis computari potest: Primo, Incipiendo à principio usus rationis usque ad simile tempus anni sequentis, & sic deinceps. Secundo, A primo mortali commissio: Joseph ab Augustino. Tertio, A confessione mortalium: Sot. & Valent. Quarto, A 1. Jan. ad ultimum diem Decemb. Vasq. Pal. Lug. &c. Quinto, A Paschate ad Pascha ex Suarez, Bon. Con. aliique ut diximus tract. præced. d. 4. q. 1. c. 5. §. Ex his modis primi tres communiter non placent, quia verba illa *semel in anno* innuunt certos terminos, & determinatos pro omnibus: quartus, & quintus sunt probabiles, quia ea verba utrumque sensum facere possunt, cum annus possit sumi, vel Ecclesiasticus à Paschate ad Pascha, vel Civilis à Jan. ad Decemb. Hinc, si numeres à 1. Jan. ad ultimum Decemb. satisfacis huic præcepto, si confitearis hoc anno 1. Jan. & sequenti anno ultimo Decemb. quamvis inter has confessiones intercedant duo anni; quia adhuc est verum; quod semel in anno sis confessus: Pal. Lug. & alii communiter contra Sporer, & alios. Similiter, si numeres à Paschate ad Pascha, nihil obstat, quod confessio aliquando differatur ad tredecim menses, & aliquando bis fieri debeat confessio intra undecim menses; nam idem fit in communione Paschali, prout Pascha venit maturius, vel ferius, & totum illud tempus est unus annus Ecclesiasticus, & sic semel confiteris singulis annis: Suarez, & alii; atque hic modus est usitator, cum similiter etiam fervetur ex dictis loc. citat. tract. præced. præceptum communionis Paschalis.

Dubium est, An, qui omisit confessionem debitam hoc anno, teneatur anno sequenti illam reficere?

Negant S. Anton. Sylv. Tabien. Val. & alii, quam sententiam Dian. Fill. Tamb. vocant probabilem: Dicunt probabilissimam; quia obligatio confitendi videtur alligata illi anno; uti obligatio recitandi Horas est alligata diei, cum quo desinit. Sed probabilius affirmant Sot. Nav. Med.

Med. Viſt. Suarez, Vaſq. Con. Pal. Lug. Averſ. & alii, quia talis annus ab Eccleſia præfixus eſt, non ad terminandam, ſed ad urgendam obligationem, ne nimium differatur præceptum divinum, cujus finis, qui eſt reconciliatio cum Deo, non ceſſat: uti contra ceſſat finis præcepti horarum, qui erat bona Eccleſiaſtici occupatio pro eo die. Hinc, quo diutius ultra annum quis differt eam confessionem, eo gravius peccat; hanc tamen dilationem eſſe unicum peccatum continuatum dicunt Val. Con. Laym. Dian. Averſ. & alii. Contra Bonac. dicit, eſſe tot peccata, quot occaſiones confitendi negliguntur; & certum eſt, ſi voluntatem confitendi pluries retractet; Croix, & alii. At, qui multis annis non eſt confeſſus, confitendo hodie ſatisfacit pro omnibus annis præteritis, quantum tunc ſatisfieri poteſt; quia per unam hanc confessionem obtinetur finis præcepti, qui eſt reconciliatio cum Deo: Averſ. Gorm. & alii contra Ceſped. Si tamen adhuc ante finem hujus anni relabatur in mortale, Pal. Lug. Diccaſtil. Gorm. & alii dicunt, non teneri hoc anno iterum confiteri, quod probabile etiam dicit Bon. quia confeſſus eſt ſemel hoc anno, & plus non requirit præceptum; ſed probabilius contradicunt Suarez, Hurt. Layman. & alii, quia prior confeſſio cenſetur facta pro annis præteritis, quorum obligatio nondum erat ſublata; & pro hoc anno advenit nova obligatio per novum peccatum; ſic obligatus à Confefſario jejunare ſemel in mēſe, ſi hoc mēſe omittat, tenetur mēſe ſequenti bis jejunare.

V. *Confiteatur.* Confeſſio debet eſſe talis, ut habeatur validum Sacramentum Pœnitentiæ; quia hoc præceptum ex dictis eſt divinum, & Chriſtus præcipiens vult ſuum Sacramentum validum: & dato, quod ſit Eccleſiaſticum, Eccleſia præcipit confeſſionem, ut inſtitutam à Chriſto: hinc damnatur ab Alex. VII. hæc Propoſ. 14. *Qui facit confeſſionem voluntarie nullam, ſatisfacit præcepto Eccleſiæ;* imo nec ſatisfacit per confeſſionem quantumvis involuntarie nullam, quia ſimpliciter, & verè non eſt confeſſio: Platel. n. 744. Idem eſt, ſi Sacerdos etiam injuſte noluiſſet te abſolvere: Suarez, & alii communiter contra Palud. Viſt. Con. & alios; addit tamen Boſco, fore te excuſandum, ſi anno ſequenti poſſes ab eodem accipere abſolutionem, ne ſcilicet cogaris duobus eadem peccata aperire, quod videtur valde moleſtum. Si tamen fiat confeſſio valide quidem, ſed

sed informis (ut contingit, cum invincibiliter oblitus furti doleas de solo homicidio ex propria ipsius turpitudine, & hoc solum confitearis, juxta dicenda q. 3.) probabilius satisfacis huic præcepto; quia hæc absolutio est probabilius valida, & suo tempore reviviscit, & prodest, quando scilicet per contritionem, vel per subsequens Sacramentum removetur obex: Suarez, Val. Bon. Lugo, & alii contra Averf. Platel. & alios. Probabiliter etiam satisfacis per confessionem peccati putati cum vero dolore, quia probabilis est sententia Perez, & aliorum Doctorum, hanc esse validam.

VI. *Proprio Sacerdoti*, hoc est suo Parocho: attamen nunc certo satisfaciunt huic præcepto, qui confitentur cuivis Confessario rite approbato, sive Seculari, sive Regulari: ille enim substituitur loco Parochi ex usu recepto, & tacito consensu Episcopi approbantis; Regularis vero ex delegatione Papæ posita approbatione Episcopi: Doctores communissime ex pluribus textibus. At non sufficit, si Regularis dignus approbatione, & præsentatus Episcopo injuste sit reprobatus; ut constat ex Prop. 13. damnata ab Alex. VII. *Satisfacit præcepto confessionis annuæ, qui constitetur Regulari Episcopo præsentato, sed ab eo injuste reprobato.* Si autem quis inter mortalia hic & nunc necessario confitenda habeat reservatum, quod rationabiliter omittat, eo quod hic Confessarius, quem unicum habere potest, non habet potestatem in illud, putat Bosco n. 125. teneri hoc anno iterum confiteri; quia nondum est confessus proprio Sacerdoti, hoc est ei, qui possit eum ab omnibus directe absolvere. Sed probabiliter contradicunt Herin. Croix, & alii, quia ille erat proprius respectu omnium, quæ hic & nunc debebant exprimi; & ex opposita sententia sequeretur, quod, qui toto anno non posset recurrere ad Superiorem, non teneretur eo anno confiteri; cum non teneatur ad confessionem, per quam non satisfacit præcepto. Illud certum, quod si pœnitens Religiosus confiteatur reservatum in Religione suo Confessario, qui ad hunc finem petiit, sed non obtinuit facultatem à Superiore Regulari, valide absolvitur, & satisfacit huic præcepto; quia habetur specialis ejusmodi concessio facta Regularibus ad Urban. VIII. juxta dicenda d. 2. quæst. 2.

VII. *Alioquin, & vivens ab ingressu Ecclesiæ arceatur, &c.* Hæc pœna interdicti non incurritur ipso facto, *R. P. Nicol. Mazzotta Theol. Mor. Tom. III. §. quæst.*

quantum est ex jure communi; dicit enim *Arceatur: &c.* ideoque est sententiæ ferendæ in eos, qui, cum possint, non confitentur semel in anno, dummodo habeant mortale confitendum; vel qui unicam confessionem fecerint mortalium voluntarie nullam: Lugo d. 15. n. 138. In hac tamen Diœcesi Neapolitana latum est interdictum tantum contra non communicantes in Paschate, & est reservatum Archiepiscopo, nec incurritur ante expletam pubertatem. Putat Tambur., quod, etsi in aliqua Diœcesi sit pœna excommunicationis latæ sententiæ, nec expresse excludat pueros ante pubertatem, censeri tamen exclusos, etsi omittant Confessionem, & Communionem annuam, quia c. 1. & 2. *de delictis puerorum* hi simpliciter eximuntur à pœnis; etsi ergo peccent, eas non incurrunt ex benignitate Ecclesiæ: sed de hac re recurret sermo infra, & in Tract. de Censuris.

CAPUT IV.

Quod sit Præceptum confitendi ante Communionem?

SIVE hoc præceptum sit mere Ecclesiasticum, ut tenent Navar. Med. & alii; sive sit Divinum, ut melius docent Suarez, Vasquez, Lugo, & alii; certum est, ex Ecclesiastica consuetudine necessarium esse, ut nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissa sacramentali confessione, ad Sacram Eucharistiam accedere debeat; idque servandum etiam esse ab iis Sacerdotibus, quibus ex officio incumbit celebrare, modo non desit illi copia confessorii, & adsiturgens necessitas, ex *Trid. Sess. 13. can. 7.* Itaque, ut hoc præceptum confitendi non obliget peccatorem volentem Communicare, vel Celebrare, tria debent concurrere; nimirum, & quod desit copia Confessorii, & quod simul adsiturgens necessitas communicandi, aut celebrandi; & quod tunc præmittat contritionem perfectam de mortali, quod habet in conscientia, cum voto saltem implicito postmodum confitendi, ad servandum præceptum Divinum confessionis.

Primo, *Quoad copiam, &c.* Non dicitur deesse copia Confessorii, si adsit unus, quamvis erubescas ei confiteri,

confiteri, vel non sit, quem velles, nec tuus ordinarius: Doctores communissime tanquam certum contra aliquos apud Mendo. Dicitur ergo deesse hæc copia: Primo, Si unicus, quem habes, sit mutus, vel excommunicatus vitandus, vel aliter amisit jurisdictionem, vel nolit audire, vel omnino impeditus, vel ab eo timeas fractionem sigilli, aut aliud grave malum: in quo tamen casu addit Tambur. confitenda ei esse alia mortalia, vel si non habes, venialia, iis omissis, propter quæ malum illud times. Secundo, Si distes ab omni Confessario; quam distantiam trium milliariorum vult Canus, quinque quadrantum Rhodes, duarum horarum Gobat. sed melius Suarez, Vasquez, Bon. & alii communiter dicunt, relinquendam arbitrio prudentis, qui attentis circumstantiis judicare debet, an ferat magnum incommodum; quod aliquando esse potest, etiam si distantia sit brevissima, vel scilicet ratione brevissimi temporis, quo urget necessitas communicandi, vel ratione infamiae, aut scandali, vel ratione ætatis, ægritudinis, pluviae, &c. vel ob aliud urgens negotium. Tertio, Si habes mortale reservatum, aut excommunicationem, aliamve censuram reservatam, & urgente necessitate communicandi, aut celebrandi non habeas copiam, nisi simplicis Confessarii, tunc juxta triplicem sententiam hæc in re probabilem potes, vel præmittere confessionem omnium peccatorum, ita ut ab aliquibus absolvaris directe, ab aliis indirecte, & cum onere; vel confessionem de solis non reservatis cum eodem onere; vel ommissa simpliciter confessione cum sola contritione communicare, aut celebrare, juxta dicenda q. 4. Addit tamen Tamb. si tunc valde difficilem experiaris actum contritionis, non posse uti hac tertia via.

Secundo, *Quoad necessitatem, &c.* Non dicitur sufficiens necessitas onus v. g. Capellaniae, quia obligatio celebrandi censetur suscepta, quantum fieri potest, cum debita decentia: Suarez, & alii contra Arriag. Nec sufficit paupertas Sacerdotis, nisi esset valde gravis: Lugo n. 117. Nec observatio voti, & probabiliter etiam alicujus præcepti Ecclesiastici, quia hæc non obligant, quando est moralis impossibilitas implendi debite, & legitime: Tamb. n. 43. Necessitas ergo esse debet urgens, & gravis, puta periculum mortis, aut alterius gravis damni, infamiae, scandali: D. Thom. Suarez, & alii: v. g. si Sacerdos Missam est exorsus, vel vestitus sacris,

ut addit Lugo; vel laicus ad linteum communionis accessit, & tunc recordetur mortalis, vel tunc peccet: si autem posset celebrans solemniter, dum cantatur gloria, vel dicitur concio, breviter confiteri Diacono Sacerdoti approbato, deberet; quia tunc cessat excusatio: Layman. & alii. Item, si celebrandum sit ad conficiendum Viaticum pro moribundo; vel si Parochus debeat ex officio celebrare, ut populus audiat Missam: Lug. n. 107. ob quam causam etiam alteri, qui non est Parochus, idem licere putant Dian. p. 9. t. 3. ref. 9. & alii contra Palud. & alios. Si autem Sacerdos ipse non posset aliter audire Missam, vel urgeat præceptum communionis Paschalis, Henr. Sot. Dian. & alii probabiliter putant sufficere; sed probabilius negant Sa, Suarez, Con. & alii, quia hæc præcepta non obligant, quando non possunt impleri convenienter juri Dominico. Gob. t. 7. n. 382. putat sufficere, si aliter diu abstinendum esset à communionem, aut Sacrificio, quia longa mora est gravissima necessitas, præsertim si sedandæ sint propriæ tentationes, vel suffragandum sit defunctis. Item, si confessio, deberet esse longa, nec posset tamdiu differri communio, vel celebratio sine infamia, vel scandalo, vel alio gravi damno, putant Gorm. Granad. & alii, posse tunc pœnitentem dimidiata confessione absolvi cum onere postea absolvendi totam; quod verum est saltem de infirmo periclitante de morte, ejusque confessario: v. Tambur. c. 1. de Com. n. 36.

Tertio, *Quoad contritionem, &c.* Concurrente necessitate, & defectu Confessarii juxta modo dicta, debet elicere actum contritionis perfectæ ante communionem, quia Eucharistia non potest suscipi cum mortali: D. Thom. Suarez, & alii communissime, cum sit Sacramentum vivorum. Et Sacerdos sic celebrans debet hunc actum elicere etiam ante Consecrationem, quia nec potest consecrare in mortali, ideoque tempus opportunum erit in Memento vivorum: & si post consecrationem recordetur mortalis, debet conteri ante sumptionem: Tambur. & alii communiter. Si autem conatus sis, & ob perturbationem mentis, vel brevitatem temporis non possis elicere contritionem, & communices, aut celebres urgente necessitate, Vasquez, Hurtad. Dian. Lugo, & alii excusant à mortali, quia moralis impossibilitas tollit irreverentiam; sed Dicast. putat casum moraliter impossibilem, quia, si coneris, gratia Dei non deerit. Ad-

dunt

dunt Doctores hoc consilium, ut si non possis confiteri, nec conteri, comedas, si fieri commode potest, vel bibas aliquid coram aliis quasi per inadvertentiam; & quamvis forte nascatur levis aliqua fuscipio mali status, hæc non est tanti facienda, dummodo non sit gravis: Croix n. 536.

Quæres: An sit præceptum confitendi mortalia ante susceptionem, vel administrationem cæterorum Sacramentorum?

Respondeo, Rigoristas putare, talem peccatorem, quantumvis sibi videatur contritus, etiam teneri ante susceptionem, vel administrationem aliorum Sacramentorum confiteri. Sed, cum de hoc nullum inveniatur præceptum, communiter Doctores docent, tantam obligationem asserendam non esse absque magna auctoritate, vel evidenti ratione; ideoque Lug. d. 5. n. 114. ait, *Nullum esse dubium apud Theologos, quod tunc sufficiat contritio, etiamsi adsit copia confessarii, nec siturgens necessitas.* Porro huc spectant fusc dicta Tract. præced. d. 1. q. 2. c. 3.

CAPUT V.

*Quod sit Præceptum Sacerdotibus confitendi
Quamprimum?*

TRIDENT *sess. 13. c. 7.* postquam exposuit præceptum confitendi mortalia ante communionem, aut celebrationem, loquens specialiter de Sacerdote, qui cum sola contritione mortalium ob inopiam confessarii ex necessitate celebrat, ait, *Quod si necessitate urgente Sacerdos absque confessione celebravit, quamprimum confiteatur.* Hoc non esse merum consilium, sed præceptum, déclaravit Alex. VII. damnans hanc Prop. 38. *Mandatum Trident. factum Sacerdoti sacrificanti ex necessitate cum peccato mortali confitendi quamprimum, est consilium, non præceptum.* Est tamen præceptum mere Ecclesiasticum, in quantum dicit, *Quamprimum*; sed obligans sub gravi, quia est in materia gravi, quæ multum facit ad reverentiam celebrandi: Doctores communiter. Itaque ly *Quamprimum*, non significat, quamprimum talis Sacerdos volet iterum celebrare, quia hæc obligatio antecederet erat, & Trid. imposuit novam; ideoque idem Alex. VII. damnat hanc aliam Prop. 39.

Illa particula Quamprimum intelligitur, cum Sacerdos suo tempore confitebitur. Igitur, si interea celebret, adhuc debet confiteri quamprimum, hoc est, ad summum intra triduum; quia apud Juristas, quod fit intra triduum, dicitur fieri quamprimum, & continuo, ex l. fin. C. de Judiciis: Lugo, Trull. Con. & alii apud Dian. p. 9. t. 3. r. 23. Si autem finita Missa habeat præsente confessorium, quem postea intra triduum non est amplius habiturus, tenetur tunc confiteri; quia universim, qui ad aliquem actum intra certum tempus obligatur, tenetur prævenire, si non possit deinde præceptum implere: Lugo, Dian. & alii communiter contra aliquos apud Dicastil. Econtra vero, si habeat mortale reservatum, & nec tunc, nec intra triduum habere possit copiam, nisi simplicis Confessarii, non tenetur ei confiteri vi hujus præcepti, imo nec potest; quia non potest ab eo absolvi directe, nec est necessitas, ut absolvatur indirecte, ut supponimus: Dicast. d. 9. de Euch. num. 117.

Cæterum, ut obliget hoc præceptum confitendi quamprimum, tria simul requiruntur: conscientia alicujus mortalis, carentia Confessarii, & necessitas celebrandi: Doctores communiter ex Trident. cit. Hinc, si Sacerdos habens copiam Confessarii adhuc celebret inconfessus, etsi gravius peccet, non tenetur hoc præcepto, quia de hoc casu non loquitur Tridentinum, & in positivis non valet argumentum à minori ad majus: Suarez, Vasq. Dian. & alii contra Sylvium. Item nec tenetur, si confessus celebravit invincibiliter immemor alicujus mortalis, quia non celebravit cum conscientia illius: idemque est, si immemor cujuscumque mortalis celebravit inconfessus: Gob. Dicastil. & alii contra Præpos.; imo addit Moya, etiamsi ex negligentia non recordatus sit mortalium, quia sic adhuc celebrat absque conscientia illorum. Econtra vero, si post confessionem, antequam celebret, recordetur mortalis omissi, nec possit ad Confessorium redire, tenetur deinde confiteri quamprimum, quia sine illius confessione ex necessitate celebrat. Suar. Bonae. & alii communiter contra aliquos apud Dian. p. 9. t. 3. r. 26. Idem dicunt Gob. & alii multi, si recordetur mortalis, dum actu celebrat, sive ante consecrationem, sive ante sumptionem; quamvis alii negent cum Pelliz. quia rubrica de illo, qui recordatur ante Missam, dicit, ut conteratur, & statim post confiteatur;
de

de illo vero, qui recordatur intra Missam, solum dicit, ut conteratur.

Quæres, An etiam laici, qui ex necessitate communicant cum sola contritione mortalium, teneantur confiteri *Quamprimum*?

Respondeo Negative; quia hoc præceptum confitendi *Quamprimum* est mere Ecclesiasticum, & loquitur tantum de Sacerdotibus: ergo non est extendendum ad alios, cum in legibus positivis non valeat argumentum à pari: quare satisfaciunt confitendo illa mortalia in prima confessione, quodcumque eam erunt facturi. Hinc nec tenetur Sacerdos confiteri *Quamprimum*, si in dicto casu non celebret, sed more laicorum communicet: Vivald. & alii communiter: fecus vero, si communicet, celebrando die Parasceves, vel perficiendo Sacrificium inchoatum ab alio coacto, illud interrumpere; quia sic non communicat communione laica, sed Sacerdotali: Suarez, Vasquez, Lugo num. 129. & alii communiter, quamvis dubitet Dicañil. num. 157.

QUÆSTIO II.

De Examine Conscientiæ.

EXAMEN conscientiæ, est *Diligens perscrutatio peccatorum latentium in conscientia*: quoniam vero peccata mortalia sunt materia necessaria pœnitentiæ, venialia autem materia sufficiens quidem, sed libera; ideo videndum hic prius, quod examen sufficiat præsertim pro mortalibus: deinde cætera ad examen ipsum spectantia expendemus.

CAPUT I.

Quod examen Conscientiæ sit sufficiens præsertim pro mortalibus?

EX Præcepto Divino tenetur pœnitens per se loquendo præmittere confessioni examen conscientiæ; quia ex eodem tenetur aperire confessario omnia, & singula mortalia, & nequit id communiter præstare, nisi se prius